(Nro. 17.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 8. 22. Stycznia 1819.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Nayiaśnieyszy Pan raczył dotychczesnego Stanisławowskiego drugiego Kommissarza Cyrkułowego Józefa Karola Hoefern mianować pierwszym, a Samborskiego trzeciego Kommissarza Cyrkułowego, Jana Pawła Barona Hartitscha, drugim Kommissarzem Cyrkułowym, na mieysce zaś iego przenieść Jana Hoffmana, dotychczesnego trzeciego Kommissarza Cyrkułowego z Roveredo.

Podczas uroczystego obchodzenia dnia 12go Lutego 1818, iako rocznicy urodzin Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla Pana naszego naymiłościwszego, W. Franciszek Troskolawski Dziedzic dóbr w Cyrkule Sanockim podarował woysku trzeciego batalionu C. K. pułku piechoty Zacha, 20 garcy wódki i 2 beczek piwa. — Za ten datek oświadczone zostało dawcy naywyższe ukontentowanie N. Pana.

Z Wiednia. — Nayiaśnieyszy Pan raczył pod dniem 9tym b. m. wydadź poniższy list własnoręczny do Prezesa nadworney Rady woienney: „Kochany Marszałku polny, Xiąże Szwarcenbergu! Zawsze gotowym będę do dawania WPanu dowodów nayzupełnieyszego uznania wyszczególniaiących się usług, które WPan czyniłeś dla Mnie i dla Państwa w czasach naycięższych, a chcąc uznać ie także przez szczególnieysze zaszczyty, mianowałem WPana Ministrem Stanu i Konferencyi, zostawiaiąc Go przy dotychczesney kategoryi służby.“ — Oprócz tego raczył N. Pan naczelnego Jenerała w Wenecyi Feldzeugmeistra Barona Lattermana, mianować nayłaskawiey Prezesem powszechnego woyskowego Sądu Appellacyynego, a Dowódcę dywizyi artylleryi polney, polnego Marszałka - Porucznika Barona Reisnera, właścicielem 3go pułku artylleryi, i poruczyć mu zawiadowanie C. K. główną zbroiownią; niemniey pólnego Marszałka-Porucznika Reinwalda de Waidegg, drugim właścicielem pułku piechoty Arcy - Xięcia Franciszka Karola Nro. 52; Jenerała - Maiora Fölseisa, drugim właścicielem pułku piechoty Xięcia Nassauskiego, Nro. 29; polnego Marszałka-Porucznika Barona Grammonta de Linthal; Dowodcą twierdzy Peterwardeinu; Jenerała-Maiora Barona Langenau, Pełnomocnikiem przy woyskowey centralney Kommissyi w Frankforcie nad Menem; a Pułkownika wakuiącego pułku piechoty W. Xięcia Badeńskiego Nro. 59, Kawalera Eckhardta, obok polnego Marszałka - Porucznika Kawalera Kutschery; Jenerałem - Adjutantem przy Naywyższey Osobie Swoiey nayłaskawiey mianować. — C. K. Sekretarz nadworny Józef Antoni Pilat, udarowany od N. Króla Pruskiego orderem czerwonego orła trzeciey klassy, tudzież C. K. Kapitan Jan Foresti i P. Mateusz de Collin, maiący poruczone sobie wychowanie Xiążęcia Reichstadt; i udarowani od N. Arcy-Xiężniczki Maryi Ludwiki Xiężney Parmy Placencyi i Gwastalli kawalerskiemi krzyżami Konstantyńskiego orderu S. Jerzego, otrzymali od N. Pana pozwolenie do przyięcia i noszenia ozdob tych orderów. — Lord Stewart Królewsko-Angielski Poseł przy Dworze Austryiackim wyiechał z Wiednia do Londynu dnia 4go Stycznia, a dnia 4go wyiechał z Wiednia do Korfu, Cesarsko-Rossyyski Sekretarz Stanu, Hrabia Capodistrias. —

Z Medyiolanu donoszą, że W. Xiąże Rossyyski Michał przybył tam dnia 29go Grudnia, i stanął w *Albergo reale.*

W kilkunastu miastach Illiryyskich tudzież w Styryi panuie od lat kilku, zwyczay, że zamiast oddawania zwykłych powinszowań nowego roku zakupuią bilety na rzecz ubogich. Tak w roku minieyszym zebrano w Laybachu 516 ZR. monetą konwencyyną, a w Grecu, po odtrąceniu kosztów 1414 ZR. WW. Także i Stany Styryyskie tudzież Leoben i Judenburg poszły za pięknym tym przykładem, a przychód odpowiadał wszędzie szlachetnemu sposobowi myślenia Obywateli.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpaniia.

O położeniu rzeczy w tym Kraiu umieściła Niemiecka gazeta powszechna wiadomości następuiące: Listy z Madrytu pisane ostatnich dni Listopada a umieszczone w gazetach Angielskich, donoszą: „Zbroyne kupy między Andaluzyią a Estremadurą mnożą się z każdym dniem coraz więcey, osobliwie powiększaią ie zbiegi od woyska przeznaczonego do Ameryki południowey. Napadaią one znakomitsze nawet okolice, dla pobierania kontrybucyi, i uderzyły niedawno na rotę, która prowadziła do Kadyxu skazanych na galery, i z których uwolniło się kilkanaście osób. Stan Kraiu iest okropny; gościńce napełnione są rozboynikami, nie można bezpiecznie podeymować naymnieyszey podróży. — Królowa iest już w 9tym miesiącu cięży; z wielkiem upragnieniem wyglądaią iey rozwiązania, uważaiąc ie iako epokę tak długo oczekiwaney amnestyi, która iest tem potrzebnieysza, ile że przeszło sześć tysięcy obywateli Hiszpańskich pozbawionych iest wolności, i swoich praw obywatelskich, lub bez Oyczyzny błąkaiących się w Kraiach obcych. — Głoszą, że P. Eguia Minister woyny maiący lat 83, uchylić się ma od tegoż Ministeryium, a P. Zea, Poseł Hiszpański przy Dworze Petersburskim, zastąpić Margrabiego de Casa Irujo, Ministra spraw zewnętrznych, chociaż go Królowa bardzo przyiemnie widzi ieszcze od czasu, iak bywał Posłem u Dworu Jey Oyca. W Ministeryium nie ma zgoła naymnieyszey zgody, i uważaią to za rzecz niepodobną, aby Rząd wyyść mógł przesilenia się (*Crisis*). Adress Don Floresa Estrady, który ostremi farbami wystawił nędze publiczną i przewrótność Radców Królewskich, sprawił wielkie wrażenie na rządzonych, ale ściągnął na siebie nienawiść i rozjątrzenie rządzących, którzy w tem uczuli się tkniętymi. Inkwizycyia rzucaiąc klątew na pisarza, drukarza, (Anglika) i czytelników, zawyrokowała także zupełny odpust dla tych, którzyby wskazali temu S. Sądowi exemplarze tego pisma lub posiadaczy onych. Gdyby autora schwytać mogli, powiesiliby go bez wątpienia w Ovideo, mieyscu urodzenia iego. Wszystko to rozdrażnia tem bardziey ciekawość; ofiarowano uncyię złota za pisany arkusz tego adressu. — Sławny obrońca Saragossy, Calvo de Rosas wzięty na tortury. Powieszono mu na ręce i nogi ciężkie bryły żelaza i tym sposobem powyrywano mu wszystkie członki ze stawów. Męczeństwo trwało półczwartey godziny, a męczący go nie mogli na nim wymodz innego wyznania, iak te tylko słowa: „Calvo de Rosas potrafi umierać z tą samą odwagą, z którą bronił tronu Ferdynanda aż do czasu, gdzie wyrok z d. 4. Maia zgwałcił świętość praw, a w nim dał spostrzedz nieprzyiaciela Narodu. Obrońcy Saragossy maią dosyć siły i stałości charakteru, aby oprzeć się tyranii, i gardzić tyranami!“ Długo potem leżał bez zmysłów. Sędziowie zawstydzeni zostali odpowiedzią szlachetnego Hiszpana, tey to ofiary nędzney fakcyi. — Królowa, która rzuciła się do nóg małżonka nieszczęśliwego Calvo, prosiła za nim u Króla; lecz Król Jmć Katolicki został nieubłaganym. Oskarzycielem iego iest nieiaki Santurio; będąc w więzieniu przypieraiącem do więzienia nieszczęśliwego Calvy, zawołał z całey siły: „Oby mu Calvo przebaczył; że go fałszywie oskarzył; że *** namówił go do tego!“ Wypadek ten uczynił wrażenie. — Każdego otaczaią szpiegi i donosiciele. Banda tych nędzników miała ułożyć plan aby korzystaiąc z obecnego nieukontentowania, wplątać kilkunastu Magnatów Kraiu do spisku, maiącego za cel wprowadzenie Rządu arystokratycznego iak było przedtem w Wenecyi. Szczęściem, że plan ten został głośnym. — Król zamyśla się głęboko, rzadko kiedy wychodzi i to nigdy bez towarzystwa Xięcia Alagona i bez dobraney zasłony Swoiey gwardyi. Nikogo innego nie przyymuie do siebie, prócz W. Inkwizytora, Biskupów i Przełożonych Zakonnych, tudzież niektórych Jenerałow. Oyciec Cirillo i spowiednik Bencomo, są naypierwszymi Radcami iego.“ — List pisany z Madrytu pod d. 3. Grudnia donosi: że przed kilkoma dniami przybyła z Akwizgranu pewna osoba z poselstwem, względem którego przedmiotu wysilano się na same domysły. Dowiedziano się nakoniec, że pomieniona osoba przywiozła list Monarchów sprzymierzonych do Króla Ferdynanda. Natychmiast rozeszła się wieść, że Monarchowie doradzali Królowi, aby odmienił Swoie dotychczasowe systema; Lud udał się przeto kupami przed pomieszkanie tey osoby, powitał ią głośnym okrzykiem, i wybuchnął z pochwałami dla Monarchów, którzy zlecili iey tak dobroczynne poselstwo; serce kraiało się, widząc Lud, który spodziewał się kosztować owoców przywrócenia Rządu, a widzi się w położeniu, gdzie przybycie Posła zagranicznego, zdaie mu się ziawieniem Wybawcy zesłanego z Niebal“ — Dotąd dochodzą listy umieszczone w gazetach Angielskich, i zapewne

te te okoliczności zrządziły wieści o bliskiem przesileniu się rządowem. Wieści te przydaią: „Jeszcze d. 3. Grudnia nie miał ów Poseł żadney odpowiedzi, a Król i Jego Radcy, obrażeni przedmiotem Poselstwa, i rozjątrzeni na sposób myślenia Ludu, postanowili nie wiedzieć o tem poselstwie. Skoro wiadomość o postanowieniu tem gruchnęła w publiczności, Lud zbiegł się, liczba niespokoynych dochodzić miała 40,000 ludzi, woysko liniiowe, które miało walczyć przeciwko tym kupom zbroynym (guerillas), przyłączyło się do nich, i pociągnęło wraz z niemi do Madrytu; Król miał schronić się do Eskuryialu z Posłem Angielskim P. Henrykiem Wellesley i t. d., iak iuż donosiliśmy, co wszelako nie potwierdza się dotychczas.“

Francyia.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych dnia 26. Grudnia rosprawiano nad proiektem do prawa względem tymczasowego wybierania podatków, i przedmiot ten odroczono do dnia 29go, gdzie pomieniony proiekt do prawa (lubo nie był na sessyi żaden Minister) po nieiakich sporach 185ma kreskami przeciwko 17 przyięto. Zezwolono więc na tymczasowe wybranie połowy podatków za rok 1819 i na zaciągnienie summy 200 milionów przez Ministra przychodów. — Dnia 30. Grudnia Izba Parów naradzała się nad proiektem Xięcia Levisa względem zupełnego zniesienia prawa, mocą którego Monarcha odziedzicza spadki po cudzoziemcach; Izba zaś Deputowanych zaymowała się propozycyią P. Duvergiera de Hauranne względem Izb handlowych. — Tegoż samego dnia wniesiono w obu Izbach proiekt względem podania prośby do Króla o przyznanie Xięciu Richelieu wdzięczności narodowey za ważne usługi, położone dla Króla i Francyi podczas układów Akwizgrańskich, w skutku których woyska sprzymierzone z Francyi ustąpiły. — Dnia 31go także i Izba Parów większością 105 przeciwko dwóm głosom, przyięła proiekt do prawa względem tymczasowego wybierania podatków; w tymże samym dniu nastąpiła zaraz i sankcyia Królewska, a Monitor z dnia 1. Stycznia umieścił iuż ten proiekt, iako prawo obowiązuiące. — W pomienionym dniu 1. Grudnia Deputacyie Izb obu miały zaszczyt złożyć Królowi powinszowanie nowego roku.

Nowi Ministrowie złożyli przysięgę dnia 30. Grudnia. — Także i Baron Pasquier, Minister sprawiedliwości złożył swój urząd; Monitor zapewnia, że Król zezwalaiąc na iego dymissyię, oświadczył mu w naypochlebnieyszych wyrazach Swoie ukontentowanie z iego usług, tudzież, że Baron Pasquier iuż dawniey iest Członkiem tayney Rady Królewskiey i Kawalerem W. krzyża orderu legii honorowey. — Rozporządzeniem Królewskiem z dnia 31. Grudnia, P. Mirbel Referendarz, mianowany iest jeneralnym Sekretarzem przy Ministeryium spraw wewnętrznych; był on w tey samey własności przy (zniesionem teraz) Ministeryium Policyi. — Słychać, że Hrabia St. Aulaire (teść Hrabiego de Cazes) zostać ma Prefektem Policyi. — Dnia 25. Grudnia zszedł z Swiata Marszałek Perignon, Par Francyi, Gubernator Paryzki; słychać że Xiążę d'Aumont otrzyma po nim dowodztwo pierwszey dywizyi woyskowey. — Xiążę d'Havre i Marszałek Wiktor, obięli w dniu 1. Stycznia służbę przy Królu, na mieyscu Xięcia Luxembourga i Marszałka Marmonta. — Hrabia Laborde, Baron Pelet i Kawaler Bruyere mianowani są Referendarzami.

Dnia 29. Grudnia po mszy przyymował Król Xięcia Gloucestra, wprawadzonego przez Angielskiego Posła P. Stuarta; a dnia 30go miała posłuchanie Hrabina Gothland, (Królowa Szwedzka). — Xiążęcia Bourbon spotkał dnia 23. Grudnia przypadek, że iadąc z łowów wywrócony został z powozem i potłukł się mocno, wszelako nie okazało się żadne niebezpieczeństwo. — Xiążę Richelieu zachorował był także, lecz iuż przychodzi do zdrowia. — Pod dniem 17. Grudnia miało wyyśdź rozporządzenie Królewskie, według którego Jenerałowie będący teraz w służbie czynney a maiący 55 lat wieku, dostąpić mogą pensyi odstawkowey. — Jenerał Radet, skazany na 9 letnie więzienie, otrzymał przebaczenie Królewskie, a Jenerał Alix ieden z wygnańców, obiętych rozporządzeniem Królewskiem z dnia 24. Lipca 1815, zyskał dozwolenie powrotu do Francyi. Nadto miał Król pod dniem 23. Grudnia podpisać uchwałę, dozwalaiącą powrotu do Francyi 25 Francuzom, obiętym rozporządzeniem z dnia 12. Stycznia 1816, (którzy głosowali na śmierć Ludwika XVIgo, później zaś w roku 1815 podpisali dodatkowy akt Napoleona.) — P. Sirey wydał pismo pod tytułem: „Rada Stanu według konstytucyi,“ gdzie iako zasadę Monarchii wystawia, że wszelka władza wykonawcza innym wyraźnie nie nadana, zachowana iest Panuiącemu, i że to rozumie się szczególniey o owych gałęziach władzy wykonawczey, których wyko-

zywanie potrzebnem iest nieuchronnie do utrzymania praw osoby poiedyńczey, publicznego porządku i bezpieczeństwa Kraiu. — W Arras doświadczano w obecności Xięcia Angouleme, nowo-wynalezionego gatunku miny, która w przeciągu 6 godzin założona i tylko 200 funtami prochu nabita, zrządza tenże sam pustoszący skutek, iak mina zakładana w przeciągu 36 godzin i nabita czterema do pięciu cetnarów prochu. Doświadczenie to powiodło się zupełnie.

Włochy.

Gazeta Wiedeńska umieściła pod d. 28. Grudnia r. z. Traktat między N. Cesarzem Austryiackim, Królem Hiszpańskim, Francyią, W. Brytaniią, Prussami i N. Cesarzem Rossyyskim, względem zwrócenia Xięztw Parmy, Placencyi i Guastalli, w skutku artykułu 99. Aktu Kongressowego, zawarty w Paryżu d. 10. Czerwca 1817 i tamże w zatwierdzonych exemplarzach wymieniany. Artykuły tego traktatu są następuiące: I. Gdy obecny Stan posiadania Xięztw Parmy, Placencyi i Gwastalli, równie iak i Xięztwa Lucca oznaczony iest ustanowami Aktu Kongressu Wiedenskiego, przeto urządzenia określone Artykułami rzeczonego Aktu mianowicie 99tym pierwszym i 102gim zostaią w zupełney mocy i ważności. II. Umowa względem zwrócenia Xięztw Parmy, Placencyi i Gwastalii obostrzona artykułem 99 Aktu Kongressu Wiedeńskiego, oznacza się dokładniey następuiącym sposobem: III. Xięztwa Parmy, Placencyi i Gwastalli po zgonie Jey Cesarzowic. Mości Arcyxiężny Maryi Ludwiki przeyść maią z zupełnem prawem udzielności, na Jey Królewic. Mość Infantkę Hiszpańską, Maryię Ludwikę, Jey Syna Infanta Karola Ludwika i Jego Potomków płci męzkiey w prostey linii męzkiey; iednakże z wyiątkiem Powiatów położonych po lewym brzegu rzeki Po, a zagranicznych do Państw Jego C. K. Apost. Mości, które według obostrzeń obiętych artykułem 99 Aktu Kongressowego, pozostaią przy Jego C. K. Mości z zupełnem prawem własności. IV. W teyże samey epoce, stosownie do przepisu Artykułu 102go Aktu Kongressowego, przypaść ma W. Xiążęciu Toskańskiemu Xięztwo Lucca, a to według brzmienia i warunków, obiętych artykułem rzeczonym. V. Chociaż granice Państw Austryiackich we Włoszech określone są biegiem rzeki Po, wszelako zważaiąc szczególnieysza ważność twierdzy Placencyi w systemacie obronnym Włoskim, za wspólnem porozumieniem się ustanowiono; iż Jego C. K. Apost. Mości, do czasu nastąpić maiącego a wcześnieyszemi układami (na przypadek zgaśnienia linii Hiszpańskiey Domu Bourbonów) oznaczonego rzeczowych Xięztw powrotu, służyć ma prawo utrzymywania załogi woyskowey w pomienioney twierdzy, wszakże wszystkie inne prawa majestatyczne i własności, dla przyszłych Panuiących Parmeńskich zachowane bydź maią. Osada miasta Placencyi utrzymywana będzie kosztem Austryi, a siła załogi w czasie pokoiu, ustanowiona bydź ma za wspólnem przyiacielskiem ułożeniem się oboyga interessowanych w tém Wysokich Mocarstw, przyczem zachowany bydź ma iak naywiększy wzgląd na ulżenie mieszkańcom. VI. Jego C. K. Apost. Mość przyymuie na Siebie obowiązek zapłacić Jey Królewic. Mości Infantce Maryi Ludwice, zaległości summy umówioney drugim punktem artykułu 101go Aktu Kongressowego, a to począwszy od d. 9go Czerwca 1815, i wypłatę tey Summy uiszczać nadal w sposób przepisany artykułem pomienionym, z zachowaniem oznaczoney także hypoteki. Jego C. K. Mość obowiązuie się nadto, wypłacać Jey Królewic. Mości Infantce, pobierane z Xięztwa Lucca dochody po odtrącenia kosztów zawiadowania, a to od epoki rzeczoney, aż do tey chwili, w którey Jey Królewic. Mość przyydzie do rzeczywistego posiadania tegoż Xięztwa. Obrachunek dochodów nastąpi między oboygiem Wysokich Mocarstw w drodzę przyiacielskiey, a w przypadku różniących się zdań, poddadzą są obie Wysokie Strony polubownemu rozstrzygnieniu N. Króla Jmci. Francuzkiego. VII. Zwrócenie Xięztw Parmy, Placencyi i Gwastalli po wygaśnieniu linii, pochodzącey od Infanta Karola Ludwika, stanowi się wyraźnie tak, iak określno traktatem Akwizgrańskim z roku 1748, i oddzielnym artykułem traktatu zawartego pod dniem 20. Maia 1815 między Austryią a Sardyniią. VIII. Traktat nnnieyszy spisany w siedmiu exemplarzach, dołączony ma bydź Aktowi dodatkowemu do jeneralnego traktatu zawartego na Kongressie Wiedeńskim, tudzież przez Wysokie umawiaiące się strony, zatwierdzony, a zatwierdzenie w przeciągu 2 miesięcy, lub ieżeli bydź może wcześniey, w Paryżu wymienione. — W dowód tego właściwi Pełnomocnicy traktat niniey szy podpisali, i pieczęcie wycisnęli. — Dan w Paryżu d. 10. Czerwca R. P. 1817 (Podpisano) (L. S.) Baron Vincent. (L. S.) Hrabia Fernan-Nunez Xiążę Montellano. (L. S.) Richelieu. (L. S.) Karol Stuart. (L. S.) Hrabia Golz. (L. S.) Pozzo di Borgo.